

CBN-advies 172/1 - Opneming van de rekeningen van een buitenlands bijkantoor

- I. Inleiding
- II. Opneming van de verrichtingen van het bijkantoor in de boekhouding van de zetel
- III. Omrekening van de rekeningen van het bijkantoor in euro bij hun opneming in de boekhouding van de zetel
- IV. Interne weglatingen
 - A. Weglating van wederzijdse vorderingen en schulden
 - B. Weglating van de resultaten uit interne verrichtingen
- V. Praktische voorbeelden
 - A. VOORBEELD 1 : Dekking van de monetaire rekeningen
 - 1. De waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de eerste periode, 1,1 €
 - 1.1. Balans bijkantoor in £ (periode x)
 - 1.2. Resultatenrekening bijkantoor in £ (periode x)
 - 1.3. Balans van de zetel voor de opneming in € (periode x)
 - 1.4. Balans van de zetel na opneming in € (periode x)
 - 1.5. Geïntegreerde resultatenrekening in € (x)
 - 2. De plaatselijke munt verliest aan waarde ten opzichte van de munt van de zetel; de waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de periode (x+1), 1 €
 - 2.1. Invloed van de waardedaling van het £ op de geïntegreerde rekeningen in € tijdens x
 - 2.2. De stromen van het bijkantoor in £ voor de periode x+1
 - 2.3. Balans van de zetel na opneming in € (periode x+1)
 - 2.4. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x+1)
 - 3. De plaatselijke munt stijgt, in waarde ten opzichte van die van de zetel; de waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de periode (x+1), 1,2 €
 - 3.1. Invloed van de waardestijging van het £ op de geïntegreerde rekeningen in € tijdens x
 - 3.2. De stromen van het bijkantoor in £ voor de periode (x+1)
 - 3.3. Balans van de zetel na opneming in € (periode x+1)
 - 3.4. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x+1)
 - B. VOORBEELD 2 : Geen dekking
 - 1. De waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de eerste periode, 1,1 €
 - 1.1. Balans bijkantoor in £ (periode x)
 - 1.2. Resultatenrekening bijkantoor in £ (periode x)
 - 1.3. Balans van de zetel voor de opneming in € (periode x)
 - 1.4. Balans van de zetel na opneming in € (periode x)
 - 1.5. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x)
 - 2. De plaatselijke munt verliest aan waarde ten opzichte van de munt van de zetel; de waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de periode (x+1), 1 €
 - 2.1. Invloed van de waardedaling van het £ op de geïntegreerde rekeningen in € tijdens x
 - 2.2. De stromen van het bijkantoor in £ voor de periode x+1
 - 2.3. Balans van de zetel na opneming in € (periode x+1)
 - 2.4. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x+1)
 - 3. De plaatselijke munt stijgt, in waarde ten opzichte van die van de zetel; de waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de periode x+1, 1,2 €
 - 3.1. Invloed van de waardestijging van het £ op de geïntegreerde rekeningen in € tijdens x
 - 3.2. De stromen van het bijkantoor in £ voor de periode x+1
 - 3.3. Balans van de zetel na opneming in € (periode x+1)
 - 3.4. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x+1)
 - C. VOORBEELD 3 : Volledige dekking
 - 1. De waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de eerste periode, 1,1 €
 - 1.1. Balans bijkantoor in £ (periode x)
 - 1.2. Resultatenrekening bijkantoor in £ (periode x)
 - 1.3. Balans van de zetel voor de opneming in € (periode x)
 - 1.4. Balans van de zetel na opneming in € (periode x)

- 1.5. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x)
2. De plaatselijke munt verliest aan waarde ten opzichte van de munt van de zetel; de waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de periode x+1, 1 €
 - 2.1. Invloed van de waardedaling van het £ op de geïntegreerde rekeningen in € tijdens x
 - 2.2. De stromen van het bijkantoor in £ voor de periode x+1
 - 2.3. Balans van de zetel na opnemering in € (periode x+1)
 - 2.4. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x+1)
3. De plaatselijke munt stijgt, in waarde ten opzichte van die van de zetel; de waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de periode x+1, 1,2 €
 - 3.1. Invloed van de waardestijging van het £ op de geïntegreerde rekeningen in € tijdens periode x
 - 3.2. De stromen van het bijkantoor in € voor de periode x+1
 - 3.3. Balans van de zetel na opnemering in € (periode x+1)
 - 3.4. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x+1)

VI. Conclusie

I. Inleiding

Op burgerrechtelijk en handelsrechtelijk vlak maakt een bijkantoor van een onderneming daarvan integraal deel uit. De verrichtingen, tegoeden, schulden, verbintenissen, opbrengsten en kosten van het bijkantoor zijn dus verrichtingen, tegoeden, schulden, verbintenissen, opbrengsten en kosten van de onderneming zelf.

Bijgevolg bestaan er geen echte wederzijdse vorderingen en schulden, noch opbrengsten of kosten die voortvloeien uit interne verrichtingen tussen de zetel en de bijkantoren of tussen de bijkantoren onderling van eenzelfde onderneming.

In het kader van een verantwoord beheer worden, in de praktijk, de bijkantoren boekhoudkundig echter vaak als een afzonderlijke persoon beschouwd. Daardoor kunnen, in de interne boekhouding van de onderneming, alle elementen worden geïdentificeerd die op een welbepaald bijkantoor betrekking hebben. De bedoeling is aldus de resultaten en de beheersverantwoordelijkheden van het bijkantoor beter te kunnen identificeren.

Vaak wordt in dergelijke gevallen een "relatierekening" geopend in de boekhouding van zowel het bijkantoor als van de zetel. In de boekhouding van het bijkantoor functioneert die relatierekening over het algemeen als een rekening-courant. Daaruit blijkt welke middelen de zetel ter beschikking stelt van het bijkantoor, hetzij voor de duurzame financiering van de infrastructuur, hetzij voor de courante kasbehoeften. Het is trouwens best mogelijk dat de relatierekening in de boekhouding van het bijkantoor een debetsaldo vertoont. Bij de zetel wordt die relatierekening gebruikt voor de mutaties die pas een definitieve bestemming krijgen bij de eerstvolgende opnemering van de verrichtingen van het bijkantoor. De relatierekening fungeert dus als wachtrekening.

De relatierekening is niet te verwarren met de verbindingsrekening die, sedert het koninklijk besluit van 18 december 2015 tot omzetting van de Richtlijn 2013/34/EU¹, de titel van de rubriek "Geplaatst kapitaal" vervangt met betrekking tot de interne jaarrekening van de Belgische bijkantoren van vennootschappen naar buitenlands recht. De verbindingsrekening omvat "de eigen middelen die door de vennootschap naar buitenland recht aan de bedrijfsuitoefening van hun bijkantoren in België, [...] worden besteed"².

Op het vlak van de boekhouding en de jaarrekening stelt zich geen enkel principieel probleem³ wanneer zetel en bijkantoor van eenzelfde onderneming in hetzelfde land zijn gevestigd.

De situatie is anders wanneer het bijkantoor in een ander land is gevestigd dan de zetel. Zeer vaak moet het bijkantoor, overeenkomstig de wetgeving van de Staat van vestiging, dan niet alleen een afzonderlijke boekhouding voeren over zijn werkzaamheden aldaar, maar bovendien moet die boekhouding worden gevoerd volgens de in dat land geldende regels en in de munt van dat land. De opnemering van de rekeningen van dat buitenlands bijkantoor in de boekhouding en in de boekhoudkundige syntheses Staten van de betrokken onderneming kan dan ook soms voor problemen zorgen bij de herwerking en de omrekening.

Een herwerking is meestal noodzakelijk omdat het bijkantoor de in de Staat van vestiging geldende verwerkingsregels, benamingen van rekeningen en waarderingsregels gebruikt, die echter afwijken van de regels en de beginselen in de Staat van de zetel. Deze specifieke problemen komen in dit advies niet aan bod.

Een herwerking kan voorts ook nog noodzakelijk zijn voor het wegwerken van de wederzijdse boekhoudkundige relaties alsook van de resultaten uit verrichtingen tussen zetel en bijkantoor. Dit aspect komt hieronder aan bod in punt IV.

II. Opnemering van de verrichtingen van het bijkantoor in de boekhouding van de zetel

In verband met de opnemering van de verrichtingen van de buitenlandse bijkantoren in de boekhouding van de zetel, zegt artikel 4 van het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van de ondernemingen, het volgende:

"Verrichtingen van een in het buitenland gevestigd bijkantoor (...) van een onderneming naar Belgisch recht die aldaar in een afzonderlijk stelsel van boeken en rekeningen worden ingeschreven, hoeven niet te worden opgenomen in de recapitulatieboekings bedoeld in artikel [III.84 van het Wetboek van economisch recht], wanneer de boekhouding van dit bijkantoor (...) gevoerd wordt

overeenkomstig de in dat vreemd land geldende regels of gebruiken, in voorkomend geval aangepast met het oog op de toepassing van het bepaalde in het tweede lid.

De saldi van de rekeningen van dit bijkantoor (...) worden ten minste halfjaarlijks in de centrale boekhouding van de onderneming opgenomen".

Met die tekst erkent het Belgische boekhoudrecht het specifieke karakter van buitenlandse bijkantoren en verleent hen een zekere boekhoudkundige autonomie met betrekking tot de materiële regels voor het voeren van een boekhouding.

De tekst bepaalt dat de betrokken rekeningen ten minste halfjaarlijks in de centrale boekhouding moeten worden opgenomen, in aansluiting op de halfjaarlijkse staat die door de kapitaalvennootschappen aan de commissarissen moet worden bezorgd. Het betreft echter een minimumregel. Om de verrichtingen van dichterbij te kunnen volgen en financieringsgebonden aspecten preciezer te kunnen identificeren, moeten de rekeningen van het bijkantoor uiteraard vaker in de centrale boekhouding worden opgenomen.

De voornoemde tekst van het besluit vermeldt dat de saldi van de rekeningen van het bijkantoor in de centrale boekhouding worden opgenomen. Die verwoording is niet echt gelukkig gekozen, rekening houdend met het feit dat in de boekhouding alle verrichtingen en mutaties en niet alleen de saldi moeten worden opgenomen. Bijgevolg wordt voorgesteld ervan uit te gaan dat dit voorschrift geldt voor alle verrichtingen en mutaties die tijdens de periode uitgaan van het bijkantoor.

III. Omrekening van de rekeningen van het bijkantoor in euro bij hun opneming in de boekhouding van de zetel

Zoals gezegd, wordt de boekhouding van het buitenlands bijkantoor normaliter gevoerd in de munt van de Staat van vestiging en de niet-monetaire activa (en passiva) worden dus in die munt uitgedrukt. Hetzelfde geldt voor de monetaire activa en passiva (met inbegrip van de relatie- en verbindingsrekeningen), zelfs indien die in een andere munt luiden, alsook voor de opbrengsten en kosten.

Wanneer die rekeningen echter worden opgenomen in de boekhouding van de centrale zetel van de onderneming naar Belgisch recht, moeten zij worden omgerekend in haar munt, dus in euro.

Nu bevat het KB W.Venn. geen regels voor de omrekening van de rekeningen van de buitenlandse bijkantoren in de jaarrekening van de centrale zetel, net zomin trouwens als voor de omrekening van verrichtingen, tegoeden en verbintenissen in deviezen in de jaarrekening.

Daarom heeft de Commissie beslist om, in aansluiting op het CBN-advies 152/1 over de omrekening van verrichtingen, tegoeden en verbintenissen in deviezen⁴, een advies te wijden aan de omrekening van de rekeningen van buitenlandse bijkantoren, in de statutaire jaarrekening van Belgische ondernemingen.

In de internationale doctrine genieten de monetaire/niet-monetaire methode, enerzijds, en de methode van de slotkoers/netto-investeringen, anderzijds, de grootste voorkeur voor de opneming van buitenlandse financiële staten.

Artikel 42 van het koninklijk besluit van 6 maart 1990 op de geconsolideerde jaarrekening van de ondernemingen⁵, staat het gebruik van beide methodes toe voor de consolidatie. Het verslag aan de Koning dat dit koninklijk besluit voorafgaat, onderstreept dat de eerste methode in het bijzonder geschikt is voor de dochterondernemingen waarvan de bedrijfsuitoefening integraal deel uitmaakt van het bedrijf van de moederonderneming, terwijl de tweede meer geschikt is wanneer de dochterondernemingen een "bepaalde autonomie" vertonen.

In verband met de opneming van verrichtingen van buitenlandse bijkantoren in de statutaire jaarrekening, blijkt uit een studie van het Europees boekhoudforum⁶ dat enkele Lid-Staten van de Europese Unie uitgaan van hetzelfde onderscheid tussen geïntegreerde en niet-geïntegreerde bijkantoren, met dezelfde implicaties wat de boekhoudkundige verwerking betreft, maar dat in vele Lid-Staten de monetaire/niet-monetaire methode de enige is die wordt aanvaard of toegepast in de statutaire jaarrekening.

Het beginsel en de boekhoudkundige implicaties van beide methodes komen respectievelijk in § 1 en in § 2 van artikel 132 KB W.Venn. aan bod.

Hierna volgt een bondig overzicht van die methodes :

- a. volgens de monetaire/niet-monetaire methode worden de door het bijkantoor uitgevoerde verrichtingen en de daaraan verbonden monetaire risico's verwerkt alsof het verrichtingen betrof die rechtstreeks door de zetel werden uitgevoerd.

De niet-monetaire posten (en de daarmee samenhangende afschrijvingen en waardeverminderingen) worden geboekt tegen hun aanschaffingswaarde, omgerekend tegen de geldende omrekeningskoers op de aanschaffingsdatum.

De monetaire posten worden tegen slotkoers omgerekend, behalve wanneer het wisselrisico specifiek is gedekt; in dat geval worden ze omgerekend tegen de koers van de dekkingsverrichting.

De resultaten worden omgerekend hetzij tegen de geldende omrekeningskoers op de datum waarop ze zijn vastgesteld, hetzij tegen de gemiddelde koers voor de periode of de gemiddelde koers voor het boekjaar.

Wat de boekhoudkundige verwerking van omrekeningsverschillen betreft, bepaalt het artikel 132, § 2 KB W.Venn. dat zij, in de geconsolideerde jaarrekening, in beginsel in de resultatenrekening worden geboekt, maar dat zij ook mogen worden geboekt volgens de door de consoliderende onderneming gehanteerde methoden voor de boeking van omrekeningsverschillen in haar jaarrekening.

In verband daarmee wordt erop gewezen dat de Commissie in haar CBN-advies 152/1 niet uitsluit dat een onderneming alle - zowel positieve als negatieve - omrekeningsverschillen in resultaat neemt, maar dat zij er niettemin de voorkeur aan geeft dat zij, krachtens het voorzichtigheidsbeginsel, in resultaat worden genomen indien ze een potentieel verlies inhouden, en worden overgedragen indien zij een potentiële winst inhouden, in zoveel afzonderlijke rekeningen als er munten zijn.

Er wordt echter op gewezen dat de Commissie in hetzelfde advies heeft gesteld dat het voor een goed beheer aangewezen kon zijn de niet-monetaire activa (vaste activa, deelnemingen of voorraden) te dekken door passende leningen in vreemde munten, wanneer die activa - omwille van de omgeving waarin die ondernemingen actief zijn - normaliter een cash flow doen ontstaan in die vreemde munt en niet in euro. De onderneming is bijgevolg, in economisch opzicht, gedekt tegen monetaire schommelingen.

Bij deze benadering worden die activa beschouwd en verwerkt als monetaire activa en worden de monetaire schommelingen van die activa gecompenseerd door de monetaire schommelingen van de daarmee verbonden financieringsmiddelen.

De volledige of gedeeltelijke terugbetaling van de lening legt de omrekeningskoers vast op dat gedeelte van de niet-monetaire activa dat niet langer gedekt is. Dit advies met betrekking tot de verrichtingen van de onderneming als dusdanig geldt ook voor de verrichtingen van de bijkantoren.

- b. Volgens de methode van de slotkoers/netto-investeringen worden alle - zowel monetaire als niet-monetaire actief- en passief bestanddelen tegen de slotkoers omgerekend. Bijgevolg ontstaat er geen enkel omrekeningsverschil op de actief- en passiefbestanddelen, behalve met betrekking tot het eigen vermogen van de buitenlandse instelling. De omrekeningsverschillen die voortvloeien uit de omrekening van de netto-positie van de buitenlandse onderneming bij de aanvang van de boekhoudperiode, tegen een andere koers dan de eerder gehanteerde koers, worden beschouwd als een wijziging in de netto-investering en worden als omrekeningsverschil toegerekend aan het eigen vermogen van de consoliderende onderneming. De omrekeningsverschillen die voortvloeien uit de toepassing van de slotkoers voor de geconsolideerde balans, en van een andere koers voor de omrekening van de resultaten van de buitenlandse onderneming, worden eveneens toegerekend aan het eigen vermogen van de consoliderende onderneming.

In verband met de opneming van de rekeningen van de buitenlandse bijkantoren in de statutaire jaarrekening van de ondernemingen naar Belgisch recht, moet volgens de Commissie de voorkeur gaan naar de monetaire/niet-monetaire methode. Uit de informatie die de Commissie ter zake heeft verzameld - zonder die evenwel aan een exhaustief onderzoek te hebben onderworpen - blijkt in de eerste plaats dat die methode de enige is die in de praktijk in die context wordt gebruikt door ondernemingen naar Belgisch recht, meer bepaald door ondernemingen die in het buitenland belangrijke bijkantoren hebben, met een vrij grote beheersautonomie. Bovendien sluit die methode het best aan bij de in [CBN-advies 152/1](#) van de Commissie aanbevolen verwerking van de verrichtingen en tegoeden, schulden en verbintenissen in deviezen, in de statutaire jaarrekening van een Belgische onderneming.

Aangezien bepaalde omrekeningsverschillen ten slotte, volgens de logica van de methode van de slotkoers/ netto-investeringen, rechtstreeks aan het eigen vermogen moeten worden toegerekend, rijst de vraag in hoever die methode verenigbaar is met de bepalingen over de statutaire jaarrekening van het KB W.Venn. en van de Richtlijn 2013/34/EU⁷. Geen van deze bepalingen bevat immers een eigen-vermogenspost waarin dergelijke omrekeningsverschillen kunnen worden geboekt. De post "Omrekeningsverschillen" vormt geen reserve en stemt niet overeen met de manier waarop ze worden gevormd. In die context dient te worden onderstreept dat, in de geïntegreerde rekeningen van de zetel, bij de berekening van de tegoeden en verbintenissen in deviezen en van de omrekeningsverschillen alsook bij hun boekhoudkundige verwerking, rekening moet worden gehouden met de totale, geïntegreerde positie van de betrokken onderneming. Zo zal, bij voorbeeld, een haussepositie op een vreemde munt op het niveau van het bijkantoor moeten worden gecompenseerd door een baissepositie op dezelfde vreemde munt op het niveau van de zetel, of zal die positie moeten worden geneutraliseerd voor zover op het niveau van de zetel een dekkingsverrichting werd gesloten.

IV. Interne weglatingen

Om een getrouw beeld te geven van het bedrijf van het economisch complex dat de zetel met zijn bijkantoren vormt, mag bij de opneming van de stromen uit de verrichtingen van die bijkantoren, enkel rekening worden gehouden met de actiefbestanddelen op en de passiefbestanddelen ten aanzien van derden, alsook met de resultaten uit de verrichtingen met die derden.

A. Weglating van wederzijdse vorderingen en schulden

De vorderingen en de schulden tussen de zetel (relatierekening met betrekking tot de te boeken verrichtingen) en zijn bijkantoren en tussen de bijkantoren onderling, moeten worden weggelaten.

B. Weglating van de resultaten uit interne verrichtingen

Uit de resultatenrekening worden weggelaten :

1. de wederzijdse opbrengsten en kosten met betrekking tot interne verrichtingen tussen zetel en bijkantoren of tussen bijkantoren van eenzelfde onderneming;
2. de winsten en verliezen die zijn begrepen in de waarde van een actief in de balans van de zetel of het bijkantoor dat is verworven van een ander bijkantoor van de onderneming.

V. Praktische voorbeelden

Ter illustratie van de opneming van de verrichtingen van het bijkantoor in de rekeningen van de zetel met toepassing van de monetaire/niet-monetaire methode, komen hierna verschillende voorbeelden aan bod die rekening houden met de financieringswijze en -munt van het bijkantoor alsook met de waardeinstijging of -daling van de plaatselijke munt ten opzichte van de munt van de zetel.

De drie voorbeelden hierna uitgewerkt betreffen een vennootschap die haar zetel heeft in België en een bijkantoor heeft in Londen, waar de

pond sterling als functionele munt wordt gebruikt (£).

Voorbeeld 1 wordt gekenmerkt door een dekking van de monetaire rekeningen, voorbeeld 2 door het gebrek aan deze dekking en voorbeeld 3 door een volledige dekking.

In elk voorbeeld worden er drie mogelijkheden overwogen: (i) de koers van de lokale munt varieert niet in verhouding tot die van de zetel, (ii) de lokale munt verliest aan waarde in verhouding tot die van de zetel en (iii) de lokale munt stijgt in waarde in verhouding tot die van de zetel.

Opmerkingen

Om de voorbeelden eenvoudig te houden, gaan we ervan uit dat:

- de zetel geen eigen bedrijf heeft;
- het bijkantoor geen resultaat verwezenlijkt;
- de zetel de goederen «at cost» verkoopt aan het bijkantoor (de voorraden van het bijkantoor moeten dus niet worden aangepast bij de opneming van het bijkantoor in de rekeningen van de zetel);
- geen financiële kosten werden geregistreerd.

A. VOORBEELD 1 : Dekking van de monetaire rekeningen

De niet-monetaire activa van het bijkantoor worden gefinancierd in de munt van de zetel (in dit geval door bestemming, via de verbindingsrekening van een gedeelte van het eigen vermogen van de onderneming naar Belgisch recht). De monetaire activa van het bijkantoor worden gefinancierd in de werkingsmunt van het bijkantoor (het Britse pond) of zijn in die munt gedekt. De onderneming naar Belgisch recht bevindt zich bijgevolg niet in een «deviezenpositie».

1. De waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de eerste periode, 1,1 €

De op te nemen boekhoudkundige stromen zijn de volgende:

1.1. Balans bijkantoor in £ (periode x)

Activa			Passiva	
Vaste activa	6.000.000	Verbindingsrekening	6.950.000	
Afschrijvingen	(50.000)	Financiële schulden ⁸	2.000.000	
Vorraden	1.000.000	Handelsschulden	1.000.000	
Handelsvorderingen	3.550.000	Andere schulden	550.000	
	10.500.000		10.500.000	

1.2. Resultatenrekening bijkantoor in £ (periode x)

Omzet	10.000.000
Aankoop handelsgoederen	(7.500.000)
Voorraadwijzigingen	1.000.000
Diensten & diverse goederen	(1.500.000)
Bezoldigingen & sociale lasten	(1.950.000)
Afschrijvingen	(50.000)
	0

1.3. Balans van de zetel voor de opneming in € (periode x)

Activa			Passiva	
Verbindingsrekening ⁹	7.645.000	Kapitaal	7.720.000	
Bank	75.000			
	7.720.000		7.720.000	

1.4. Balans van de zetel na opneming in € (periode x)

Activa		Passiva	
Vaste activa ¹⁰	6.600.000	Kapitaal	7.720.000
Afschrijvingen ¹¹	(55.000)	Resultaten	-
Vorraden ¹²	1.100.000	Financiële schulden ¹³	2.200.000
Handelsvorderingen ¹⁴	3.905.000	Handelsschulden ¹⁵	1.100.000
Bank	75.000	Andere schulden ¹⁶	605.000
	11.625.000		11.625.000

1.5. Geïntegreerde resultatenrekening in € (x)

	£	€
Omzet	10.000.000	11.000.000
Aankoop handelsgoederen	(7.500.000)	(8.250.000)
Voorraadwijzigingen	1.000.000	1.100.000
Diensten & diverse goederen	(1.500.000)	(1.650.000)
Bezoldigingen & sociale lasten	(1.950.000)	(2.145.000)
Afschrijvingen	(50.000)	(55.000)
	0	0

2. De plaatselijke munt verliest aan waarde ten opzichte van de munt van de zetel; de waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de periode (x+1), 1 €

2.1. Invloed van de waardedaling van het £ op de geïntegreerde rekeningen in € tijdens x

	Debet	Credit
Omrekeningsverschillen op handelsvordering ¹⁷	355.000	
Handelsschulden	100.000	
Financiële schulden	200.000	
Andere schulden	55.000	
Omrekeningsverschillen op handelsschulden ¹⁸		100.000
Omrekeningsverschillen, op financiële schulden ¹⁹		200.000
Omrekeningsverschillen op andere schulden ²⁰		55.000
Handelsvorderingen		355.000
	710.000	710.000

Opmerking

De waardedaling van het £ resulteert niet in een omrekeningsverschil voor zover de financiële schulden in £ monetaire activa in dezelfde munt perfect dekken. De negatieve en positieve omrekeningsverschillen compenseren elkaar.

2.2. De stromen van het bijkantoor in £ voor de periode x+1

	Debet	Credit
Handelsschulden	500.000	
Handelsvorderingen	150.000	
Verbindingsrekening	550.000	
Vorraden		500.000
Afschrijvingen		50.000
Andere schulden		150.000
Financiële schulden		500.000
Omzet		10.000.000
Voorraadwijzigingen	500.000	
Aankoop handelsgoederen	6.000.000	
Diensten & diverse goederen	1.500.000	
Bezoldigingen & sociale lasten	1.950.000	
Toevoegingen aan afschrijvingen	50.000	
	11.200.000	11.200.000

2.3. Balans van de zetel na opneming in € (periode x+1)

Activa			Passiva	
Vast activa ²¹	6.600.000		Kapitaal	7.720.000
Afschrijvingen ²²	(110.000)		Overgedragen resultaat	(55.000)
Vorraden ²³	550.000		Financiële schulden ²⁴	2.750.000
Handelsvorderingen ²⁵	4.070.000		Handelsschulden ²⁶	550.000
Bank	625.000		Andere schulden ²⁷	770.000
	11.735.000			11.735.000

Opmerking

Het resultaat van de zetel wordt echter beïnvloed door de toepassing van de historische koers op de afschrijvingen en op de onttrekkingen aan de voorraden.

2.4. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x+1)

	£	€
Omzet	10.000.000	10.000.000
Aankoop handelsgoederen	(6.000.000)	(6.000.000)
Voorraadwijzigingen	(500.000)	(500.000)
Diensten & diverse goederen	(1.500.000)	(1.500.000)
Bezoldigingen & sociale lasten	(1.950.000)	(1.950.000)
Toevoegingen aan afschrijvingen	(50.000)	(55.000)
	0	(55.000)

Opmerkingen

Terwijl het resultaat van het bijkantoor nul bedraagt, kan het verlies van de schade op het niveau van de zetel als volgt worden uitgesplitst:

Afschrijvingen op basis van de historische koersen van de vaste activa ²⁸	(5.000)
Onttrekkingen aan de voorraden gewaardeerd met behulp van de LIFO-methode aan de hand van de historische koersen ²⁹	(50.000)
	(55.000)

De toepassing van het FIFO-systeem voor de waardering van de voorraden zou een bijkomend verlies van 50.000 € hebben opgeleverd. De

hele voorraad zou dan gewaardeerd worden tegen 1 €/£. Met het LIFO-systeem blijft de voorraad van 500.000 £ gewaardeerd tegen een historische koers (1,1 €/£) voor zover die prijs in euro de marktwaarde niet overstijgt.

De gevolgen van de waardedaling van het £ op de rekeningen van de zetel worden in resultaat genomen:

- onmiddellijk, wat de monetaire rekeningen betreft (tenlasteneming van de potentiële verliezen);
- over de afschrijvingsperiode van de vaste activa en dit via de rekening «toevoegingen aan de afschrijvingen»;
- in functie van de waarderingsmethode voor de voorraadafnamen (LIFO, FIFO, gewogen gemiddelde) via de rekening voorraadwijzigingen.

3. De plaatselijke munt stijgt, in waarde ten opzichte van die van de zetel; de waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de periode (x+1), 1,2 €

3.1. Invloed van de waardestijging van het £ op de geïntegreerde rekeningen in € tijdens x

	Debet	Credit
Omrekeningsverschillen op handelsvorderingen ³⁰		355.000
Handelsschulden		100.000
Financiële schulden		200.000
Andere schulden		55.000
Omrekeningsverschillen op handelsschulden ³¹	100.000	
Omrekeningsverschillen op financiële schulden ³²	200.000	
Omrekeningsverschillen op andere schulden ³³	55.000	
Handelsvorderingen	355.000	
	710.000	710.000

Opmerkingen

De waardestijging van het £ resulteert niet in een omrekeningsverschil voor zover de financiële schulden in £, monetaire activa in dezelfde munt perfect dekken. De negatieve en positieve omrekeningsverschillen compenseren elkaar.

3.2. De stromen van het bijkantoor in £ voor de periode (x+1)

	Debet	Credit
Handelsschulden	500.000	
Handelsvorderingen	150.000	
Verbindingsrekening	550.000	
Voorraden		500.000
Afschrijvingen		50.000
Andere schulden		150.000
Financiële schulden		500.000
Omzet		10.000.000
Voorraadwijzigingen	500.000	
Aankoop handelsgoederen	6.000.000	
Diensten & diverse goederen	1.500.000	
Bezoldigingen & sociale lasten	1.950.000	
Toevoegingen aan afschrijvingen	50.000	
	11.200.000	11.200.000

3.3. Balans van de zetel na opnemng in € (periode x+1)

Activa			Passiva	
Vaste activa ³⁴	6.600.000		Kapitaal	7.720.000
Afschrijving ³⁵	(110.000)		Overgedragen resultaat	55.000
Voorraden ³⁶	550.000		Financiële schulden ³⁷	3.000.000
Handelsvorderingen ³⁸	4.440.000		Handelsschulden ³⁹	600.000
Bank	4.731.000		Andere schulden ⁴⁰	840.000
	12.215.000			12.215.000

Opmerking

Het resultaat van de zetel wordt echter beïnvloed door de toepassing van de historische koersen op de afschrijvingen en op de onttrekkingen aan de voorraden.

3.4. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x+1)

	£	€
Omzet	10.000.000	12.000.000
Aankoop handelsgoederen	(6.000.000)	(7.200.000)
Voorraadwijzigingen	(500.000)	(550.000)
Diensten & diverse goederen	(1.500.000)	(1.800.000)
Bezoldigingen & sociale lasten	(1.950.000)	(2.340.000)
Toevoegingen aan afschrijvingen	(50.000)	(55.000)
	0	55.000

Opmerkingen

Terwijl het resultaat van het bijkantoor nul bedraagt, kan de winst van de periode op het niveau van de zetel als volgt worden uitgesplitst:

Afschrijvingen, op basis van de historische koersen, van de vaste activa ⁴¹	5.000
Onttrekkingen aan de voorraden waarvan de waarde wordt bepaald met behulp van de LIFO-methode en die worden gewaardeerd aan de hand van de historische koersen ⁴²	50.000
	55.000

De toepassing van een FIFO-systeem voor de valorisatie van de voorraden zou een bijkomende winst hebben opgeleverd van 50.000 €. De hele voorraad zou dan gewaardeerd worden tegen 1,2 €/£. Met het LIFO-systeem blijft de voorraad gewaardeerd tegen een historische koers (1,1 €/£).

De gevolgen van de waardestijging van het £ op de rekeningen van de zetel worden in resultaat genomen:

- bij de realisatie van de monetaire schulden en de vorderingen, wanneer de omrekeningsverschillen op een wachtrekening werden geboekt;
- over de afschrijvingsperiode van de vaste activa en dit via de rekening Toevoegingen aan de afschrijvingen;
- in functie van de waarderingsmethode voor de voorraden (LIFO, FIFO, gewogen gemiddelde prijs) via de rekeningen Voorraadwijzigingen.

B. VOORBEELD 2 : Geen dekking

De niet-monetaire activa van het bijkantoor en een deel van zijn monetaire activa worden gefinancierd in de munt van de zetel (in dit geval door bestemming, via de verbindingsrekening, van een gedeelte van het eigen vermogen van de onderneming naar Belgisch recht of van leningen die door de onderneming zijn aangegaan in Belgische frank).

De monetaire activa worden slechts gedeeltelijk gefinancierd door schulden die zijn uitgedrukt in de werkingsmunt van het bijkantoor. De onderneming naar Belgisch recht heeft bijgevolg een «haussepositie» op de werkingsmunt van het bijkantoor.

1. De waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de eerste periode, 1,1 €

De op te nemen boekhoudkundige stromen zijn de volgende:

1.1. Balans bijkantoor in £ (periode x)

Activa		Passiva	
Vaste activa	6.000.000	Verbindingsrekening	8.950.000
Afschrijvingen	(50.000)	Overgedragen resultaten	-
Vorraden	1.000.000	Handelsschulden	10.000.000
Handelsvorderingen	3.550.000	Andere schulden	550.000
	10.500.000		10.500.000

1.2. Resultatenrekening bijkantoor in £ (periode x)

Omzet	10.000.000
Aankoop handelsgoederen	(7.500.000)
Voorraadwijzigingen	1.000.000
Diensten & diverse goederen	(1.500.000)
Bezoldigingen & sociale lasten	(1.950.000)
Afschrijvingen	(50.000)
	0

1.3. Balans van de zetel voor de opnemng in € (periode x)

Activa		Passiva	
Verbindingsrekening ⁴³	9.845.000	Kapitaal	7.720.000
		Financiële schulden	2.125.000
	9.845.000		9.845.000

1.4. Balans van de zetel na opnemng in € (periode x)

Activa		Passiva	
Vaste activa ⁴⁴	6.600.000	Kapitaal	7.720.000
Afschrijvingen ⁴⁵	(55.000)	Financiële schulden	2.125.000
Vorraden ⁴⁶	1.100.000	Handelsschulden ⁴⁷	1.100.000
Handelsvorderingen ⁴⁸	3.905.000	Andere schulden ⁴⁹	605.000
	11.550.000		11.550.000

1.5. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x)

	£	€
Omzet	10.000.000	11.000.000
Aankoop handelsgoederen	(7.500.000)	(8.250.000)
Voorraadwijzigingen	1.000.000	1.100.000
Diensten & diverse goederen	(1.500.000)	(1.650.000)
Bezoldigingen & sociale lasten	(1.950.000)	(2.145.000)
Afschrijvingen	(50.000)	(55.000)
	0	0

2. De plaatselijke munt verliest aan waarde ten opzichte van de munt van de zetel; de waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de periode (x+1), 1 €

2.1. Invloed van de waardedaling van het £ op de geïntegreerde rekeningen in € tijdens x

	Debet	Credit
Omrekeningsverschillen op handels- vorderingen ⁵⁰	355.000	
Handelsschulden	100.000	
Andere schulden	55.000	
Omrekeningsverschillen op handelsschulden ⁵¹		100.000
Omrekeningsverschillen op andere schulden ⁵²		55.000
Handelsvorderingen		355.000
	510.000	510.000

Voor zover de monetaire rekeningen rekeningen van het bijkantoor niet zijn gedekt, neemt de zetel de omrekeningsverschillen ten laste die voortvloeien uit de waardedaling van het £, met andere woorden 355.000 € negatieve omrekeningsverschillen op de handelsvorderingen en 155.000 € positieve omrekeningsverschillen op de handelsschulden en de andere schulden.

2.2. De stromen van het bijkantoor in £ voor de periode x+1

	Debet	Credit
Handelsschulden	500.000	
Handelsvorderingen	150.000	
Verbindingsrekening	50.000	
Voorraden		500.000
Afschrijvingen		50.000
Andere schulden		150.000
Omzet		10.000.000
Voorraadwijzigingen	500.000	
Aankoop handelsgoederen	6.000.000	
Diensten & diverse goederen	1.500.000	
Bezoldigingen & sociale lasten	1.950.000	
Toevoegingen aan afschrijvingen	50.000	
	10.700.000	10.700.000

2.3. Balans van de zetel na opnemng in € (periode x+1)

Activa			Passiva	
Vaste activa ⁵³	6.600.000		Kapitaal	7.720.000
Afschrijvingen ⁵⁴	(110.000)		Overgedragen resultaat	(255.000)
Voorraden ⁵⁵	550.000		Financiële schulden	2.075.000
Handelsvorderingen ⁵⁶	3.700.000		Handelsschulden ⁵⁷	500.000
			Andere schulden ⁵⁸	700.000
	10.740.000			10.740.000

Opmerking

Het resultaat van de zetel wordt echter beïnvloed door de toepassing van de historische koersen op de afschrijvingen en op de onttrekkingen aan de voorraden.

2.4. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x+1)

	£	€
Omzet	10.000.000	10.000.000
Aankoop handelsgoederen	(6.000.000)	(6.000.000)
Voorraadwijzigingen	(500.000)	(550.000)
Diensten & diverse goederen	(1.500.000)	(1.500.000)
Bezoldigingen & sociale lasten	(1.950.000)	(1.950.000)
Toevoegingen aan afschrijvingen	(50.000)	(55.000)
Omrekeningsverschillen		(200.000)
	0	(255.000)

Opmerkingen

Terwijl het resultaat van het bijkantoor nul bedraagt, kan het verlies van de periode op het niveau van de zetel als volgt worden uitgesplitst:

* Afschrijvingen op basis van de historische koersen, van de vaste activa ⁵⁹	(5.000)
* Onttrekkingen aan de voorraden gewaardeerd met behulp van de LIFO-methode aan de hand van de historische koersen ⁶⁰	(50.000)
* Omrekeningsverschillen op de monetaire rekeningen	(200.000)
	(255.000)

De toepassing van het FIFO-systeem voor de waardering van de voorraden zou een bijkomend verlies van 50.000 € hebben opgeleverd. De hele voorraad zou dan gewaardeerd worden tegen 1 €/£. Met het LIFO-systeem blijft de voorraad van 500.000 £ gewaardeerd tegen een historische koers (1,1 €) voor zover die prijs in euro de marktwaarde niet overstijgt.

De gevolgen van de waardedaling van het £ op de rekeningen van de zetel worden in resultaat genomen:

- onmiddellijk, wat de monetaire rekeningen betreft (tenlasteneming van de potentiële verliezen);
- over de afschrijvingsperiode van de vaste activa en dit via de rekening Toevoegingen aan de afschrijvingen;
- in functie van de waarderingmethode voor de voorraadafnamen (LIFO, FIFO, gewogen gemiddelde) via de rekening Voorraadwijzigingen.

3. De plaatselijke munt stijgt, in waarde ten opzichte van die van de zetel; de waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de periode x+1, 1,2 €

3.1. Invloed van de waardestijging van het £ op de geïntegreerde rekeningen in € tijdens x

	Debet	Credit
Omrekeningsverschil. op handelsvordering beperkt ⁶¹		155.000
Handelsschulden		100.000
Andere schulden		55.000
Handelsvorderingen	355.000	
Omrekeningsverschillen op handelsschulden ⁶²	100.000	
Omrekeningsverschillen op andere schulden ⁶³	55.000	
Overlopende rekeningen		200.000
	510.000	510.000

Opmerking

Voor zover de zetel een positie in £ heeft behouden en aangezien de monetaire rekeningen van het bijkantoor geenszins zijn gedekt, doet de zetel zijn voordeel met de waardestijging van het £.

De verrekening van de positieve en negatieve omrekeningsverschillen levert een batig saldo op van 200.000 € dat in de overlopende rekening wordt geboekt.

3.2. De stromen van het bijkantoor in £ voor de periode x+1

	Debet	Credit
Handelsschulden	500.000	
Handelsvorderingen	150.000	
Verbindingsrekening	50.000	
Vorraden		500.000
Afschrijvingen		50.000
Andere schulden		150.000
Omzet		10.000.000
Vorraadwijzigingen	500.000	
Aankoop handelsgoederen	6.000.000	
Diensten & diverse goederen	1.500.000	
Bezoldigingen & sociale lasten	1.950.000	
Toevoegingen aan afschrijvingen	50.000	
	10.700.000	10.700.000

3.3. Balans van de zetel na opnemng in € (periode x+1)

Activa			Passiva	
Vaste activa ⁶⁴	6.600.000		Kapitaal	7.720.000
Afschrijving ⁶⁵	(110.000)		Overgedragen resultaat	55.000
Vorraden ⁶⁶	550.000		Financiële schulden	2.065.000
Handelsvorderingen ⁶⁷	4.440.000		Handelsschulden ⁶⁸	600.000
			Andere schulden ⁶⁹	840.000
			Overlopende rekeningen	200.000
	11.480.000			11.480.000

Opmerking

Het resultaat van de zetel wordt echter beïnvloed door de toepassing van de historische koersen op de afschrijvingen en op de onttrekkingen aan de voorraden

3.4. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x+1)

	£	€
Omzet	10.000.000	12.000.000
Aankoop handelsgoederen	(6.000.000)	(7.200.000)
Vorraadwijzigingen	(500.000)	(550.000)
Diensten & diverse goederen	(1.500.000)	(1.800.000)
Bezoldigingen & sociale lasten	(1.950.000)	(2.340.000)
Toevoegingen aan afschrijvingen	(50.000)	(55.000)
	0	55.000

Opmerkingen

Terwijl het resultaat van het bijkantoor nul bedraagt, kan het verlies van de periode op het niveau van de zetel, als volgt worden uitgesplitst:

* Afschrijvingen op basis van de historische koersen, van de vaste activa ⁷⁰	5.000
* Onttrekkingen aan de voorraden waarvan de waarde wordt bepaald met behulp van de LIFO-methode en die worden gewaardeerd aan de hand van de historische koersen ⁷¹	50.000
	55.000

De toepassing van een FIFO-systeem voor de valorisatie van de voorraden zou een bijkomende winst hebben opgeleverd van 50.000 €. De hele voorraad zou dan gewaardeerd worden tegen 1,2 €/£. Met het LIFO-systeem blijft de voorraad gewaardeerd tegen een historische koers (1,1 €/£).

De gevolgen van de waardestijging van het £ op de rekeningen van de zetel worden in resultaat genomen:

- bij de realisatie van de monetaire schulden en de vorderingen wanneer de omrekeningsverschillen op een wachtrekening werden geboekt;
- over de afschrijvingsperiode van de vaste activa en dit via de rekening Toevoegingen aan de afschrijvingen;
- in functie van de waarderingsmethode voor de voorraden (LIFO, FIFO, gewogen gemiddelde) via de rekening Voorraadwijzigingen.

C. VOORBEELD 3 : Volledige dekking

Aangezien het merendeel van de financiële stromen verbonden aan de werkzaamheden van het bijkantoor in £ luiden, oordeelt de vennootschap dat alle - zowel monetaire als niet-monetaire - activa van het bijkantoor in die munt moeten worden gefinancierd.

1. De waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de eerste periode, 1,1 €

De op te nemen boekhoudkundige stromen zijn de volgende:

1.1. Balans bijkantoor in £ (periode x)

Activa			Passiva	
Vaste activa	6.000.000	Verbindingsrekening	8.950.000	
Afschrijvingen	(50.000)	Handelsschulden	1.000.000	
Vorraden	1.000.000	Andere schulden	550.000	
Handelsvorderingen	3.550.000			
	10.500.000			10.500.000

1.2. Resultatenrekening bijkantoor in £ (periode x)

Omzet	10.000.000
Aankoop handelsgoederen	(7.500.000)
Voorraadwijzigingen	1.000.000
Diensten & diverse goederen	(1.500.000)
Bezoldigingen & sociale lasten	(1.950.000)
Afschrijvingen	(50.000)
	0

1.3. Balans van de zetel voor de opneming in € (periode x)

Activa			Passiva	
Verbindingsrekening ⁷²	9.845.000	Kapitaal	7.720.000	
Bank	7.720.000	Financiële schulden ⁷³	9.845.000	
	17.565.000			17.565.000

1.4. Balans van de zetel na opneming in € (periode x)

Activa		Passiva	
Vaste activa ⁷⁴	6.600.000	Kapitaal	7.720.000
Afschrijvingen ⁷⁵	(55.000)	Overgedragen resultaat	-
Vorraden ⁷⁶	1.100.000	Financiële schulden ⁷⁷	9.845.000
Handelsvorderingen ⁷⁸	3.905.000	Handelsschulden ⁷⁹	1.100.000
Geldbeleggingen	7.720.000	Andere schulden ⁸⁰	605.000
	19.270.000		19.270.000

1.5. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x)

	£	€
Omzet	10.000.000	11.000.000
Aankoop handelsgoederen	(7.500.000)	(8.250.000)
Voorraadwijzigingen	1.000.000	1.100.000
Diensten & diverse goederen	(1.500.000)	(1.650.000)
Bezoldigingen & sociale lasten	(1.950.000)	(2.145.000)
Afschrijvingen	(50.000)	(55.000)
	0	0

2. De plaatselijke munt verliest aan waarde ten opzichte van de munt van de zetel; de waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de periode x+1, 1 €

2.1. Invloed van de waardedaling van het £ op de geïntegreerde rekeningen in € tijdens x

	Debet	Credit
Credit Omrekeningsverschillen op vaste activa ⁸¹	600.000	
Omrekeningsverschillen op voorraden (1.000.000 £ x (60-50)) ⁸²	100.000	
Omrekeningsverschillen op handelsvorderingen ⁸³	355.000	
Handelsschulden	100.000	
Financiële schulden	895.000	
Andere schulden	55.000	
Afschrijvingen	5.000	
Omrekeningsverschillen op handelsschulden ⁸⁴		100.000
Omrekeningsverschillen op financiële schulden ⁸⁵		895.000
Omrekeningsverschillen op andere schulden ⁸⁶		55.000
Omrekeningsverschillen op afschrijvingen ⁸⁷		5.000
Vaste activa		600.000
Vorraden		100.000
Handelsvorderingen		355.000
	2.110.000	2.110.000

Opmerking

De waardedaling van het £ heeft geen enkele invloed op de resultatenrekening van de zetel. De dekking van de monetaire en niet-monetaire geneutraliseerde rekeningen door een passende lening heeft de omrekeningsverschillen die ontstonden op de monetaire en niet-monetaire rekeningen van de balans.

2.2. De stromen van het bijkantoor in £ voor de periode x+1

	Debet	Credit
Handelsschulden	500.000	
Handelsvorderingen	150.000	
Verbindingsrekening	50.000	
Vorraden		500.000
Afschrijvingen		50.000
Andere schulden		150.000
Omzet		10.000.000
Voorraadwijzigingen	500.000	
Aankoop handelsgoederen	6.000.000	
Diensten & diverse goederen	1.500.000	
Bezoldigingen & sociale lasten	1.950.000	
Toevoegingen aan afschrijvingen	50.000	
	10.700.000	10.700.000

2.3. Balans van de zetel na opnemning in € (periode x+1)

Activa			Passiva	
Vaste activa ⁸⁸	6.000.000	Kapitaal	7.720.000	
Afschrijvingen ⁸⁹	(100.000)	Overgedragen resultaat	-	
Vorraden ⁹⁰	500.000	Financiële schulden ⁹¹	8.900.000	
Handelsvorderingen ⁹²	3.700.000	Handelsschulden ⁹³	500.000	
Geldbeleggingen	7.720.000	Andere schulden ⁹⁴	700.000	
	17.820.000		17.820.000	

Opmerking

Het resultaat van de zetel wordt echter beïnvloed door de toepassing van de historische koersen op de afschrijvingen en op de onttrekkingen aan de voorraden.

2.4. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x+1)

	£	€
Omzet	10.000.000	10.000.000
Aankoop handelsgoederen	(6.000.000)	(6.000.000)
Voorraadwijzigingen	(500.000)	(500.000)
Diensten & diverse goederen	(1.500.000)	(1.500.000)
Bezoldigingen & sociale lasten	(1.950.000)	(1.950.000)
Toevoegingen aan afschrijvingen	(50.000)	(50.000)
	0	0

Opmerkingen

De zetel heeft geen positie genomen in £ en bijgevolg is de invloed van de waardedaling van de vreemde munt van het bijkantoor volledig neutraal op de resultatenrekening. De zetel zal de voorraadwaardering helemaal niet herwerken, ongeacht de gebruikte waarderingsmethode.

- 3. De plaatselijke munt stijgt, in waarde ten opzichte van die van de zetel; de waarde van het £ bedraagt, aan het einde van de periode x+1, 1,2 €

3.1. Invloed van de waardestijging van het £ op de geïntegreerde rekeningen in € tijdens periode x

	Debet	Credit
Omrekeningsverschillen op vaste activa ⁹⁵		600.000
Omrekeningsverschillen op voorraden ⁹⁶		100.000
Omrekeningsverschillen op handelsvorderingen ⁹⁷		355.000
Handelsschulden		100.000
Financiële schulden		895.000
Andere schulden		55.000
Afschrijvingen		5.000
Omrekeningsverschillen op handelsschulden ⁹⁸	100.000	
Omrekeningsverschillen op financiële schulden ⁹⁹	895.000	
Omrekeningsverschillen op andere schulden ¹⁰⁰	55.000	
Omrekeningsverschillen op afschrijvingen ¹⁰¹	5.000	
Vaste activa	600.000	
Voorraden	100.000	
Handelsvorderingen	355.000	
	2.110.000	2.110.000

Opmerking

De waardestijging van het £ heeft geen enkele invloed op de resultatenrekening van de zetel. De dekking van de monetaire en niet-monetaire rekeningen door een passende lening heeft de omrekeningsverschillen geneutraliseerd die ontstonden op de monetaire en niet-monetaire rekeningen van de balans.

3.2. De stromen van het bijkantoor in € voor de periode x+1

	Debet	Credit
Handelsschulden	500.000	
Handelsvorderingen	150.000	
Verbindingsrekening	50.000	
Voorraden		500.000
Afschrijvingen		50.000
Andere schulden		150.000
Omzet		10.000.000
Voorraadwijzigingen	500.000	
Aankoop handelsgoederen	6.000.000	
Diensten & diverse goederen	1.500.000	
Bezoldigingen & sociale lasten	1.950.000	
Toevoegingen aan afschrijvingen	50.000	
	10.700.000	10.700.000

3.3. Balans van de zetel na opnemings in € (periode x+1)

Activa		Passiva	
Vaste activa ¹⁰²	7.200.000	Kapitaal	7.720.000
Afschrijvingen ¹⁰³	(120.000)	Overgedragen resultaat	-
Voorraden ¹⁰⁴	600.000	Financiële schulden ¹⁰⁵	10.680.000
Handelsvorderingen ¹⁰⁶	4.440.000	Handelsschulden ¹⁰⁷	600.000
Geldbeleggingen	7.720.000	Andere schulden ¹⁰⁸	840.000
	19.840.000		19.840.000

3.4. Geïntegreerde resultatenrekening in € (periode x+1)

	£	€
Omzet	10.000.000	12.000.000
Aankoop handelsgoederen	(6.000.000)	(7.200.000)
Voorraadwijzigingen	(500.000)	(600.000)
Diensten & diverse goederen	(1.500.000)	(1.800.000)
Bezoldigingen & sociale lasten	(1.950.000)	(2.340.000)
Toevoegingen aan afschrijvingen	(50.000)	(60.000)
	0	0

Opmerkingen

De zetel heeft geen positie genomen in £; bijgevolg is er geen invloed van de waardeinstijging van de vreemde munt van het bijkantoor op de resultatenrekening. De zetel zal de waardering van de voorraden helemaal niet herwerken, ongeacht de gebruikte waarderingmethode.

VI. Conclusie

1. Het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van de ondernemingen bepaalt dat de saldi van de rekeningen van de bijkantoren ten minste halfjaarlijks in de centrale boekhouding van de onderneming moeten worden opgenomen. De Commissie stelt voor ervan uit te gaan dat dit voorschrift geldt voor alle verrichtingen en mutaties die tijdens de periode uitgaan van het bijkantoor.

Het maandelijks opnemen van de rekeningen is een minimum. De verrichtingen van het bijkantoor beter opvolgen zal algemeen gezien een frequentere opvolging vragen. Een maandelijks opnemings heeft tot gevolg dat de resultaten van het bijkantoor worden omgerekend met behulp van de gemiddelde koers van het boekjaar.

2. Wanneer bij hun opnemings in de rekeningen van de zetel, de rekeningen van het bijkantoor die zijn uitgedrukt in de munt van de Staat van vestiging worden omgerekend in euro, wordt de monetaire/ niet-monetaire methode gebruikt. Deze methode lijkt in België het meest frequent te worden gebruikt. Zij lijkt ook het best aan te sluiten bij het Belgische boekhoudrecht. Bovendien wordt zij aanbevolen door het Europees boekhoudforum.
3. De omrekeningsverschillen die voortvloeien uit de koersschommelingen van de werkmunt van het bijkantoor ten opzichte van de euro, worden overeenkomstig de volgende beginselen in resultaat genomen :
 - afhankelijk van het geval, onder de opbrengsten of de kosten, voor de resterende afschrijvingstermijn van de immateriële en de materiële vaste activa;
 - afhankelijk van het geval, onder de opbrengsten of de kosten in functie van het waarderingssysteem voor de voorraden;
 - afhankelijk van het geval, onder de opbrengsten of de kosten bij de realisatie van de monetaire activa en passiva;
 - aan het einde van de periode, bij een mogelijk wisselverlies op de monetaire activa en passiva.
4. In haar [CBN-advies 152/1](#) heeft de Commissie er de aandacht op gevestigd dat het, aangezien de kasstromen van het bijkantoor in hoofdzaak in de munt van dat bijkantoor zijn uitgedrukt en de niet-monetaire activa bijgevolg voordelen opleveren die in die munt zijn uitgedrukt (en niet in de munt van de zetel), vaak voorkomt dat de onderneming beslist het merendeel van de zowel monetaire als niet-monetaire activa met betrekking tot het bijkantoor, te financieren in de munt van dat bijkantoor.

In dat geval is het dan ook logisch dat de niet-monetaire posten op dezelfde manier worden omgerekend als de monetaire posten; zij zullen in dat geval worden gewaardeerd op basis van de slotkoers en de omrekeningsverschillen met betrekking tot die niet-monetaire rekeningen, die voortvloeien uit de koersschommelingen van de munt van het bijkantoor ten opzichte van die van de zetel, worden verrekend met de omrekeningsverschillen uit de daaraan gekoppelde leningen.

¹ Art. 29, 5°, koninklijk besluit van 18 december 2015 tot omzetting van de Richtlijn 2013/34/EU van het Europees parlement en van de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen

78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad.

- 2 Art. 95, § 2, I.A., al. 1er, e), KB W.Venn, vervangen door artikel 29, 5° van het koninklijk besluit van 18 december 2018 tot omzetting van de Richtlijn 2013/34/EU.
- 3 Voor zover, in voorkomend geval, de wederzijdse interne vorderingen en schulden alsook de resultaten van interne verrichtingen tussen zetel en bijkantoren of tussen bijkantoren onderling van eenzelfde onderneming worden weggelaten.
- 4 CBN-advies 152/1 - Boeking van deviezenverrichtingen en verwerking van tegoeden en verplichtingen in deviezen in de jaarrekening.
- 5 Vandaag in artikel 131 KB W.Venn. opgenomen.
- 6 Paper of the Accounting Advisory Forum - Foreign currencies translation (Editions de la Commission Européenne, Luxembourg, 1995).
- 7 Richtlijn 2013/34/EU van 26 juni 2013 van het Europees Parlement en van de Raad betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EC van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad.
- 8 Plaatselijke dekking van de monetaire rekeningen.
- 9 £ 6.950.000
- 10 £ 6.000.000.
- 11 (£ 50.000).
- 12 £ 1.000.000.
- 13 £ 2.000.000.
- 14 £ 3.550.000.
- 15 £ 1.000.000.
- 16 £ 550.000.
- 17 £ 3.550.000 x (1,1-1).
- 18 £ 1.000.000 x (1,1-1).
- 19 £ 2.000.000 x (1,1-1).
- 20 £ 550.000 x (1,1-1).
- 21 £ 6.000.000.
- 22 (£ 100.000).
- 23 £ 500.000.
- 24 £ 2.500.000.
- 25 £ 3.700.000.
- 26 £ 500.000.
- 27 £ 700.000.
- 28 £ 50.000 x (1-1,1).
- 29 £ 500.000 x (1-1,1).
- 30 £ 3.550.000 x (1,2-1,1).
- 31 £ 1.000.000 x (1,2-1,1).
- 32 £ 2.000.000 x (1,2-1,1).
- 33 £ 550.000 x (1,2-1,1).
- 34 £ 6.000.000.
- 35 (£ 100.000).
- 36 £ 500.000.
- 37 £ 2.500.000.
- 38 £ 3.700.000.
- 39 £ 500.000.
- 40 £ 700.000.
- 41 £ 50.000 x (1,2-1,1).
- 42 £ 500.000 x (1,2-1,1).
- 43 £ 8.950.000.
- 44 £ 6.000.000.
- 45 £ 50.000.
- 46 £ 1.000.000.
- 47 £ 1.000.000.
- 48 £ 3.550.000.
- 49 £ 550.000.
- 50 £ 3.550.000 x (1,1-1).
- 51 £ 1.000.000 x (1,1-1).
- 52 £ 550.000 x (1,1-1).
- 53 £ 6.000.000.
- 54 £ 100.000.

55 £ 500.000.
56 £ 3.700.000.
57 £ 500.000.
58 £ 700.000.
59 £ 50.000 x (1-1,1).
60 £ 500.000 x (1-1,1).
61 £ 3.550.000 x (1,2-1,1).
62 £ 1.000.000 x (1,2-1,1).
63 £ 2.000.000 x (1,2-1,1).
64 £ 6.000.000.
65 (£ 100.000).
66 £ 500.000.
67 £ 3.700.000.
68 £ 500.000.
69 £ 700.000.
70 £ 50.000 x (1,2-1,1).
71 £ 500.000 x (1,2-1,1).
72 £ 8.950.000.
73 £ 8.950.000.
74 £ 6.000.000.
75 (£ 50.000).
76 £ 1.000.000.
77 £ 8.950.000.
78 £ 3.550.000.
79 £ 1.000.000.
80 £ 550.000.
81 £ 6.000.000 x (1,1-1).
82 £ 1.000.000 x (1,1-1).
83 £ 3.550.000 x (1,1-1).
84 £ 1.000.000 x (1,1-1).
85 £ 8.950.000 x (1,1-1).
86 £ 550.000 x (1,1-1).
87 £ 50.000 x (1,1-1).
88 £ 6.000.000.
89 (£ 100.000).
90 £ 500.000.
91 £ 8.900.000.
92 £ 3.700.000.
93 £ 500.000.
94 £ 700.000.
95 £ 600.000 x (1,2-1,1).
96 £ 1.000.000 x (1,2-1,1).
97 £ 3.550.000 x (1,2-1,1).
98 £ 1.000.000 x (1,2-1,1).
99 £ 8.950.000 x (1,2-1,1).
100 £ 550.000 x (1,2-1,1).
101 £ 50.000 x (1,2-1,1).
102 £ 6.000.000.
103 (£ 100.000).
104 £ 500.000.
105 £ 8.900.000.
106 £ 3.700.000.
107 £ 500.000.
108 £ 700.000.